

VOLKER WOLLMANN

PATRIMONIU
PREINDUSTRIAL ȘI INDUSTRIAL
ÎN ROMÂNIA

VOLUMUL IV

CUPRINS

<i>Introducere</i>	5
Edificii și instalații de utilitate publică	43
1. Patrimoniul industrial provenind de la transportul urban în comun	43
1.1. Scurt istoric al transportului cu tramvaie în România	43
1.1.1. București	44
1.1.2. Timișoara	48
1.1.3. Brăila	52
1.1.4. Iași	55
1.1.5. Galați	58
1.1.6. Brașov	60
1.1.7. Cluj	63
1.1.8. Sibiu	64
1.1.9. Arad	70
1.1.10. Satu Mare	74
1.1.11. Oradea	76
2. Relicve de patrimoniu industrial provând de la iluminatul public	79
2.1. Sisteme și corpuri de iluminat	79
2.2. Iluminatul electric a centrelor urbane și sursele de curent	83
2.3. Transformatoarele electrice din orașe și din mediul rural: Monumente tehnice legate de electrificarea României	102
3. Podurile rutiere – bunuri de patrimoniu preindustrial și industrial	131
3.1. Câteva date despre drumurile și podurile construite în Dacia romană	131

3.2. Căile rutiere și podurile mai importante construite până în primele decenii ale secolului al XX-lea.	135
3.2.1. Moldova	135
3.2.2. Țara Românească	141
3.2.3. Transilvania-Banat	148
3.2.3.1. Rețeaua de drumuri și poduri.	148
3.2.3.2. Poduri de piatră din secolele XVIII-XIX monumente unice de patrimoniu preindustrial.	153
3.2.4. Podurile de lemn acoperite – o categorie de monumente tehnice cu valoare de unicat	160
3.2.4.1. Poduri celebre de lemn acoperite din Elveția.	160
3.2.5. Podul de lemn de la Turda, din secolul al XVIII-lea	161
3.2.6. Podurile de lemn acoperite din Sighișoara	165
3.2.6.1. Podul „Sichthof”	165
3.2.6.2. Podul „Wench”	165
3.2.6.3. Podul „Maria Theresia” sau „Mamut”	167
3.2.7. Podurile de lemn din ținutul Năsăudului	168
3.2.8. Alte poduri de lemn acoperite aflate pe teritoriul Transilvaniei	172
3.3. Scări de lemn acoperite cu valoare de monument tehnic și istoric.	174
3.4. Poduri de lemn dispărute, înfățișate în ilustrație de epocă.	176
3.5. Poduri rutiere metalice. O categorie importantă de monumente tehnice.	181
3.5.1. Primele poduri metalice de pe teritoriul României: podurile din fontă	181
3.5.1.1. Podurile lui Karl Maderspach.	182
3.5.1.2. Podul Minciunilor din Sibiu	186
3.5.2. Poduri din fier pudlat și poduri din oțel turnat	189
3.6. Fabrica de poduri din Reșița.	190
3.6.1. Primele poduri metalice sudate din țară construite la Reșița	191
3.6.2. Podurile metalice rutiere construite la Reșița până în anul 1937.	195
3.7. Poduri și structuri metalice executate de firme străine.	204
3.8. Podurile rutiere de beton armat cu valoare de patrimoniu industrial	204
3.8.1. Primele poduri de beton și beton armat de pe teritoriul României.	204

3.8.2. Podurile rutiere ale marilor orașe	214
3.8.2.1. București	214
3.8.2.2. Timișoara	216
3.8.2.3. Arad	226
3.8.2.4. Oradea	228
3.8.2.5. Sibiu	232
3.8.3. Poduri rutiere din metal aflate în alte localități	235
3.8.4. Poduri rutiere din metal, în cartofilie și în fotografii istorice	238
3.8.5. Podețe, pasarele, poduri de agrement	243

4. Băile comunale, o importantă categorie de edificii

de utilitate publică	246
4.1. Băile orașenești, arhitectura și instalațiile lor	246
4.1.01. Arad	246
4.1.02. Baia Mare	247
4.1.03. Brașov	247
4.1.04. Brăila	248
4.1.05. București	249
4.1.06. Buzău	250
4.1.07. Carei	250
4.1.08. Câmpulung Muscel	250
4.1.09. Craiova	252
4.1.10. Crângeni	252
4.1.11. Drobeta-Turnu Severin	253
4.1.12. Galați	254
4.1.13. Făgăraș	254
4.1.14. Iași	255
4.1.15. Lugoj	259
4.1.16. Oradea	259
4.1.17. Oravița	261
4.1.18. Satu Mare	261

4.1.19. Sebeș	262
4.1.20. Sibiu.	264
4.1.21. Sighișoara	267
4.1.22. Timișoara	268
4.1.23. Turnu Măgurele.	268
4.1.24. Oglinzi	269
4.2. Băi publice din centre miniere	269
4.2.1. Petroșani.	269
4.2.2. Ghelari.	270
5. Construcții utilitare, instalații și atelaje ale pompierilor, cu valoare de patrimoniu tehnic mobil și imobil	272
5.1. Din istoricul pompierilor din România	272
5.1.1. Constituirea primelor formațiuni de pompieri în Țara Românească, Moldova, Transilvania și Banat.	274
5.2. Foișoare de foc, turnuri, remize și „cazărmi” de pompieri	289
5.3. Firme producătoare de utilaje pentru stingerea incendiilor.	293
5.4. Bunuri de patrimoniu industrial imobil și mobil din dotarea formațiunilor de pompieri.	298
5.4.01. București.	298
5.4.02. Județul Alba	304
5.4.03. Județul Arad.	310
5.4.04. Județul Bihor	319
5.4.05. Județul Bistrița-Năsăud	322
5.4.06. Județul Botoșani	324
5.4.07. Județul Brașov	325
5.4.08. Județul Caraș-Severin.	330
5.4.09. Județul Cluj	338
5.4.10. Județul Covasna.	341
5.4.11. Județul Gorj	341
5.4.12. Județul Harghita	341
5.4.13. Județul Hunedoara	341

5.4.14. Județul Mureș	342
5.4.15. Județul Satu Mare	343
5.4.16. Județul Sibiu	347
5.4.17. Județul Suceava	359
5.4.18. Județul Timiș	360
6. Cântare publice (comunale)	372
6.1. Producători de balanțe în România - Caracteristici tehnice	372
6.2. Câteva eșantioane din Transilvania și Banat	373
6.2.1. Județul Arad	373
6.2.2. Județul Brașov	373
6.2.3. Județul Covasna	375
6.2.4. Județul Sibiu	375
6.3. Cântare publice pentru persoane	382
6.3.1. București	382
Bibliografie	385
Indice de localități	391